

ΜΙΚΡΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΣΥΝΟΡΩΝ

ΓΚΑΖΜΕΝΤ ΚΑΠΛΑΝΙ

Ένας αυτοβιογραφικός διαλογισμός για το τι σημαίνει να είσαι μετανάστης από έναν σοφό Αλβανό.

Peter Stansky, Stanford University

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό προέκυψε ως αποτέλεσμα της δουλειάς του Ομίλου Φιλαναγνωσίας κατά το σχολικό έτος 2023-24

Προοίμιο & 1

- Το σύνδρομο των συνόρων.
- Τι είναι;
- Είδος «αρρώστιας» που δύσκολα περιγράφεται.
- Τα αίτια του συνδρόμου των συνόρων είναι γνωστά;
- Μπα, το αν θα εκδηλωθεί ή όχι εξαρτάται από την τύχη.
- Ήταν τυχαίο πως ο Γκάζι γεννήθηκε στην Αλβανία πριν το 1991.
- Κι κόσμος έξω από τα σύνορα **παραδεισένιος ή επίφοβος;**

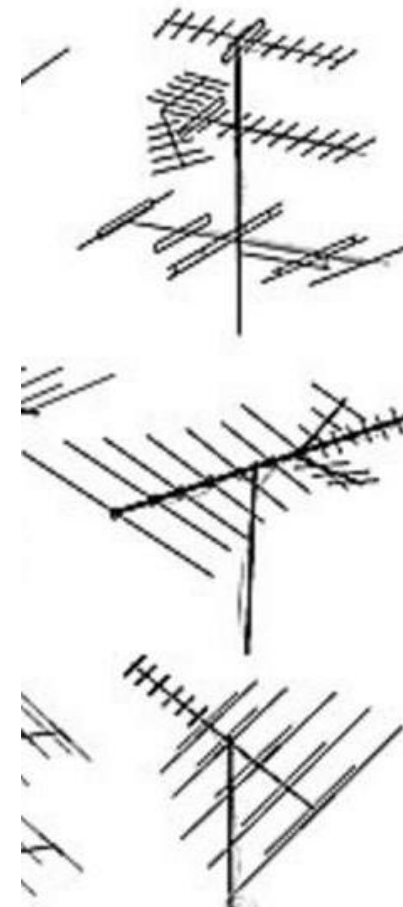

Γιατί μας τα αφηγείσαι αυτά; & 2

- Η πρώτη επιλογή θα ήταν η σιωπή. Με βία έφυγες, με βία μπήκες στην άγνωστη χώρα. Φοβάσαι.
- Η πατρίδα που απαρνήθηκες, τι νιώθεις γι' αυτή; Ενοχή κι οργή για την πράξη της φυγής, νοσταλγία για όσα εγκατέλειψες.
- Μπερδεμένο πλάσμα ο μετανάστης. Η μαρτυρία του δεν ενδιαφέρει κανέναν, ήρθε στο νέο τόπο για να δουλέψει σα σκυλί.
- Η δεύτερη επιλογή είναι η εξομολόγηση. Αν μείνουν μέσα σου σε πνίγουν. Αν τα πεις ίσως βοηθήσεις να κατανοήσουν οι άλλοι τη θέση του μετανάστη.
- **Θυμάμαι** τότε που η γραμματέας του Κόμματος μπήκε στην τάξη να ρωτήσει αν οι γονείς μας έβλεπαν άλλο κανάλι εκτός από την αλβανική τηλεόραση «Ναι, οι γονείς μου βλέπουν συχνά το κανάλι Σαύρα» πετάχτηκα. Κάλεσαν τον πατέρα να λογοδοτήσει. Μια δυνατή σφαλιάρα μού έδωσε επιστρέφοντας. Κατάλαβα γιατί.

Η φυγή σημαίνει ρήξη με την πατρίδα & 3

- Ο πραγματικός μετανάστης είναι εγωϊστής. Πιστεύει πως η χώρα που γεννήθηκε δεν του αξίζει.
- Φυγή=Ρήξη. Αν δεν τα καταφέρει στη νέα πατρίδα; Τότε θα μείνει σε ρήξη με όλο τον κόσμο.
- **Θυμάμαι ακόμη**, τον θείο Γιάνι που κρατούσε κατάλογο υπόπτων-εσωτερικών εχθρών του καθεστώτος.
- **Θυμάμαι και** τον σύντροφο Μέτε βρήκε ακαριαίο θάνατο σαν ήρωας στο μέτωπο της οικοδόμησης του σοσιαλισμού και της πάλης των τάξεων!
- Έπεσε νύχτα από μία ταράτσα ελέγχοντας αν η κατεύθυνση της κεραίας συνέπιπτε με τις οδηγίες του Κόμματος «Μόνο αλβανική κρατική τηλεόραση, όχι ξένα κανάλια».

Ο μετανάστης και το «βασίλειο των πρέπει» & 4

- ΠΡΕΠΕΙ
- ΔΕΝ ΕΧΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΤΩΝ «ΘΕΛΩ»
- ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΑ ΚΑΤΑΦΕΡΕΙΣ
- **Θυμάμαι και την εκδοχή για το θάνατο του συντρόφου Μέτε: «το μοιραίο βράδυ, εκτός από τις κεραίες επόπτεψε και τη δικαστίνα που έκανε το μπάνιο της. Γλίστρησε, λένε, χάνοντας ταυτόχρονα τη ζωή του και τα οπίσθια της δικαστίνας!». Για όλα έφταιγε η βροχή που είχε κάνει ολισθηρό το δάπεδο της ταράτσας.**
- ΔΟΥΛΕΙΑ
- ΣΠΙΤΙ
- ΓΛΩΣΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
- ΝΑ ΜΙΛΑΣ ΣΙΓΑ
- ΝΑ ΚΡΥΒΕΣΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
- ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΤΟΝ Κ.Ο.Κ.
- ΝΑ ΜΗΝ ΚΟΙΤΑΣ ΤΑ ΟΜΟΡΦΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΤΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ

Ένας ήρωας σχεδόν γελοίος & 5

- Ο μετανάστης μοιάζει με το χαρτοπαίχτη που ονειρεύτηκε το μεγάλο κόλπο αλλά δεν ξέρει πώς παίζεται το παιχνίδι.
- Πλάσμα αόρατο. Ήρθε απρόσκλητος. Περνά απαρατήρητος.
- Να ήξερε τουλάχιστον τη γλώσσα! Οι ντόπιοι μιλάνε τόσο γρήγορα! Αυτός τη γλώσσα δεν τη μιλάει, την σπάει.
- **Θυμάμαι πως στο σχολείο μάς έλεγαν πως ο τόπος μας είναι παράδεισος κι έξω απ' αυτόν όλος ο υπόλοιπος κόσμος, κόλαση. Είχαν καταργηθεί και τα διαβατήρια αφού κάθε προσπάθεια απόδρασης συνιστούσε προδοσία.**

Εάν ήσουν τουρίστας...&6

- Τα σπαστά ελληνικά θα ηχούσαν χαριτωμένα εάν ήσουν τουρίστας, ένας Αμερικανός τουρίστας, λόγου χάρη. Αν μιλούσε άψογα ελληνικά ένας Αμερικάνος τουρίστας θα ήταν θαυμάσια αλλά όταν τα μιλά άψογα ένας Αλβανός τότε του αξίζει: «Δε θα γίνεις Έλληνας ποτέ, Αλβανέ, Αλβανέ». «... να σας μαζέψουν να σας πάνε πίσω στην κωλοχώρα σας!». Ξέρει τα σκατά της χώρας του, γι' αυτό κι έφυγε αλλά δεν είναι και «κωλοχώρα» η δική του.
- Μία απόπειρα εξόδου από τα σύνορα: Η περίπτωση του Αρτούρ που επιχείρησε να αποδράσει παραμονές Πρωτοχρονιάς. Οι στρατιώτες τον εντόπισαν και τον πυροβόλησαν. Κάθε συνοριοφύλακας που σκότωνε έναν επίδοξο δραπετή των συνόρων έπαιρνε ανταμοιβή ολιγοήμερη άδεια.
- Η ιστορία του Αρτούρ συνειρμικά συνδέεται στο μυαλό του αφηγητή με την περίοδο που στην κωμόπολη είχαν έρθει Κινέζοι για να κατασκευάσουν εργοστάσιο πλαστικών. Η κωμόπολη τούς παρακολουθούσε σαστισμένη και βλέποντας τις συνήθειες τους μερικοί αναφωνούσαν: «Ο Αλλάχ να μας φυλάξει από τούτους εδώ»...
- Η Λαϊκή Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Αλβανίας (1946-1992) ανήκε στις χώρες του Ανατολικού Μπλοκ. Το 1954, ξεκίνησε η διπλωματική προσέγγιση μεταξύ της Αλβανίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Καθώς η Αλβανία απομακρύνονταν από την ΕΣΣΔ ήταν ο κυριότερος σύμμαχος της Κομμουνιστικής Κίνας στην Ευρώπη. Οι Κινέζοι της παρείχαν οικονομική βοήθεια και τεχνικούς συμβούλους ως την οριστική ρήξη μεταξύ των δύο χωρών, το 1978. Η Αλβανία εμφανίζονταν ως η πιο κλειστή χώρα της Ευρώπης.

Περνώντας τα σύνορα λαθραία ξανά και ξανά &7

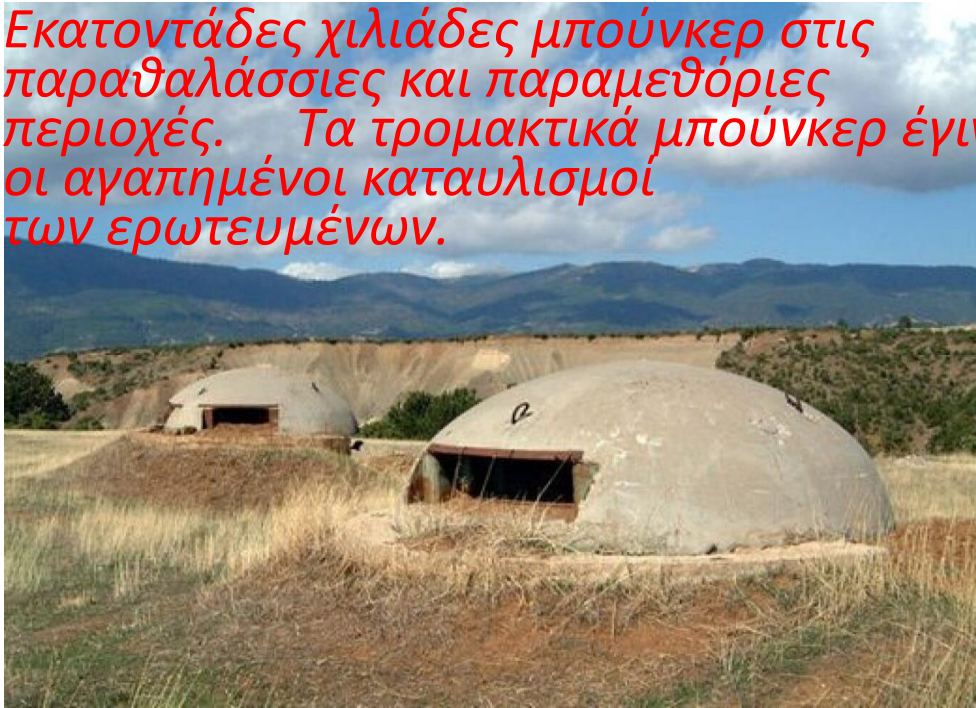
- Κορυτσά-Καλαμπάκα, 8 μέρες με τα πόδια
- 300 δολάρια κατά κεφαλήν
- 8-11 άτομα η ομάδα
- Τα χρήματα στον «εγγυητή» στην Κορυτσά. Ο «οδηγός» γνωρίζει τα κρυφά μονοπάτια
- Αν τους πιάσουν; Συχνά ο εγγυητής γίνεται καπνός κι οι παράνομοι μένουν με την πίκρα.
- *Το καθεστώς είχε ανάγκη την παρανοϊκή **ξеноφοβία** για να επιβληθεί, εμείς είχαμε ανάγκη την ιδιότυπη **ξеноμανία** για να αντισταθούμε στην αποβλάκωση.*
- *Εκεί που ήταν αυστηρά απαγορευμένο να ταξιδέψεις με το σώμα σου. Φοβερή ήταν η πρόκληση να ταξιδέψεις με τη φαντασία σου.*
- *«Πώς εξηγείται το γεγονός, **κύριε**, ότι οι πόλεις των καπιταλιστών έλαμπαν από τα φώτα; Αφού στην καπιταλιστική Δύση οι προλετάριοι δουλεύουν είκοσι ώρες τη μέρα και τρώνε μόνο χόρτα για να επιβιώσουν;»*
- *«όμορφες παραλίες, πισίνες, έγχρωμες τηλεοράσεις, όμορφα κορίτσια, κοπέλες ελεύθερες που σου την πέφτουν οι ίδιες».*

Δυο χρόνια πάνω σ' ένα σύνορο & 8

- Κάνει έναν απλό υπολογισμό «34 φορές μέσα σε 7 χρόνια με τα πόδια Αλβανία-Ελλάδα...Βάλε τις μέρες που περνάει στο κρατητήριο. Απίστευτο!Μέσα σ' 7 χρόνια έχω περάσει περίπου 2 χρόνια κυριολεκτικά στο κρατητήριο».

- *Εκατοντάδες χιλιάδες μπούνκερ στις παραθαλάσσιες και παραμεθόριες περιοχές. Τα τρομακτικά μπούνκερ έγιναν οι αγαπημένοι καταυλισμοί των ερωτευμένων.*

- Η θάλασσα έφερνε ταπεινά αντικείμενα από τον κόσμο-πέρα-από-τα-σύνορα: σάπιους σάκους, άδεια μπουκάλια κόκα-κόλα, άδεια μπιτόνια απορρυπαντικών, οι άνθρωποι τα μάζευαν, αποδείξεις πως ο κόσμος-πέρα-από-τα-σύνορα υπάρχει.
- Νύχτα άρχισαν να πέφτουν τ' αγάλματα του Αιώνιου Ηγέτη που όσο μεγάλωνε η καταπίεση τόσο μεγάλωνε κι ο αριθμός και το μέγεθος τους στις πλατείες.

Το φύλο των συνόρων & 9

- *Τα σύνορα* δεν τα περνάμε όλοι με τον ίδιο τρόπο.
- Κάθε άνθρωπος έχει τη δική του κόλαση. Εκείνη ήθελε να ξεφύγει από τον πατέρα της. Τη χτυπούσε μανιωδώς στο κεφάλι με γροθιές, ύστερα έβγαζε τη ζώνη και τη χτυπούσε σε όλο της το σώμα. Τ' όνειρό της; Ήθελε να γίνει ηθοποιός. Ήταν στο τελευταίο έτος του Λυκείου. Ήθελε να φύγει αλλά πώς με ποιον;
- -Έμαθα πως θες να φύγεις, μπορώ να σε πάω μέχρι την Αθήνα και να σε βοηθήσω να βρεις δουλειά.
- Στο φορτηγό ήταν επτά άντρες, εκείνος καθόταν δίπλα της κι ακουμπούσε το χέρι του κάθε τόσο τυχαία, πότε στο πόδι, πότε στο στήθος, πότε στους ώμους της. Προσπάθησε να ξεφύγει και να περάσει τα σύνορα με τα πόδια. Την έπιασε, με τόνα χέρι τη γρονθοκοπούσε, με τ' άλλο της κρατούσε το στόμα κλειστό. Σιγά-σιγά η ανάσα της τελείωνε. Ο χρόνος σταμάτησε, βγήκε απ' το σώμα της κι άφησε σ' εκείνον ένα κουφάρι.
- Πέρασαν τα σύνορα όλοι μαζί περπατώντας, τα γόνατα της είχαν ματώσει, τα χέρια της είχαν καεί αλλά προχωρούσε. Εκείνη τα σύνορα τα είχε περάσει ήδη. Εκεί στο Αργυρόκαστρο.

- **15-01-1991 πέρασα τα σύνορα της Ελλάδας**
- Είχα ταξιδέψει νύχτα με ένα φορτηγό, κρυμμένος πίσω από ένα βουνό κασόνια. Στη μία το μεσημέρι φτάσαμε στους Αγίους Σαράντα.
- Τα τελευταία χιλιόμετρα ως το συνοριακό φυλάκιο τα διανύσαμε με τα πόδια, ήμασταν γύρω στα εξήντα άτομα.
- Στο συνοριακό φυλάκιο απ' την αλβανική πλευρά, τέσσερις στρατιώτες με Καλάσνικοφ κι ο αξιωματικός.
- -Πού πάτε;
- -Να φύγουμε.
- -Έχετε διαβατήρια;
- -Μας δώσατε εσείς.
- -Ξέρετε ότι μπορεί να περάσετε χειρότερα εκεί που θα πάτε;
- -Ας φύγουμε κι ας περάσουμε...
- Πέρασαμε τα σύνορα!!! Τώρα; Ένα λεωφορείο θα έρθει να μας παραλάβει και να μας πάει σε κάποιο **ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ**

Ήσυχες μέρες του Αυγούστου & 10

- Αύγουστος μήνας, βραδινό δελτίο ειδήσεων: «Πέντε λαθρομετανάστες έχασαν τη ζωή τους. Πνίγηκαν στ' ανοιχτά της Μυτιλήνης. Ανάμεσα τους και τρία παιδιά.»
- Η τρελή αποφασιστικότητα των πλανήτων να μπουν στην «αυτοκρατορία της κατανάλωσης και της τάξης».
- Τους φωνάζουν **harragas** από το αραβικό **harraga** που σημαίνει καίω. Καίνε τα χαρτιά τους για να μην μπορεί να γίνει εξακρίβωση των στοιχείων τους.
- **Εμάς;** Ήρθαν να μας μεταφέρουν στο κέντρο προσφύγων. Είχε αρχίσει να μας πιάνει το άγχος για το άγνωστο.
- Έλληνες αστυνομικοί μάς έβαλαν στην ουρά και ρωτούσαν: «Έμρι, Μπιέμρι, Έμρι Μπαμπάι», «Όνομα, Επίθετο, Όνομα πατρός».
- Ο Τζεμάλ πρωτοτύπησε. Δήλωσε πως τον λένε Δημήτρη, με επίθετο Δήμα και όνομα πατρός Βασίλη...
- Γιατί; «Γιατί τα χριστιανικά ονόματα εδώ τα βλέπουν με καλό μάτι και τα μουσουλμανικά τα φοβούνται.»

Ἦρθες απρόσκλητος...& 11

- Το παρατσούκλι σου
- Η ετικέτα σου

- **ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ**

Ἦρθα απρόσκλητος, αλλά δουλεύω
όπως δουλεύουν όλοι, πληρώνω
όπως πληρώνουν όλοι, και
προπαντός το αφεντικό μου ή, για
την ακρίβεια, τα αφεντικά μου με
χρειάζονται.

- Μετά την καταγραφή, μας είπαν
να πάμε στο προαύλιο της
εκκλησίας όπου μοίραζαν φαγητό.
Αφού καλοπιιάσαμε την πείνα μας
μ' ένα πιάτο μακαρόνια, άνοιξε η
συζήτηση για το πόσα χρόνια
χρειάζεται η Αλβανία να γίνει σαν
την Ελλάδα. Στη συνέχεια
αρχίσαμε να νιώθουμε το κρύο.
Πριν αποφασίσουμε σε πόσα
χρόνια η Αλβανία θα γίνει σαν την
Ελλάδα έπρεπε να δούμε τι θα
απογίνουμε εμείς οι ίδιοι εκείνο το
βράδυ.

Οι παράξενες συνήθειες των λαθραίων & 12

- Οι άνθρωποι των συνόρων γελούν πολύ!

- Εκείνη τη νύχτα κοιμήθηκα ξαπλωμένος στα πόδια ενός συμπατριώτη μου και το πρωί ξύπνησα μ' έναν άλλο συμπατριώτη πάνω στα δικά μου πόδια που έπρεπε να τον ξυπνήσω για να σηκωθώ. Μέχρι χθες ήμασταν τελείως άγνωστοι. Σήμερα ήδη είχαμε γίνει μία παρέα «οι δύο οδηγοί από τα Τίρανα, ο Τζεμάλ από το Ελμπασάν κι εγώ από τη Λούσνια». Μαζί μας και το παιδί που έχει απορήσει για το πώς η έγχρωμη τηλεόραση της καφετέριας δεν είχε σεξ». Στην καφετέρια, που πήγαμε, οι οδηγοί αντάλλαξαν χαρτονομίσματα με δραχμές κι ο ιδιοκτήτης της αφού εξήγησε πως είχε κάνει μετανάστης στην Ιταλία και τη Γερμανία ρώτησε «Τι θέλατε και ήρθατε εδώ; Κακομοίρηδες»

Η πόρτα του σουπερμάρκετ & 13

- Οι λαθραίοι λένε πολλά ανέκδοτα, εκείνος λέει πάντα *την ιστορία του σουπερμάρκετ*.
- Ήταν η πρώτη φορά που πήγαινε σε σουπερμάρκετ. Στη χώρα του δεν υπήρχαν τέτοια. Είχε πάρει και τον πρώτο του μισθό. Είχε δει πώς ανοιγόκλεινε η πόρτα αλλά όταν επιχείρησε να μπει **η πόρτα δεν άνοιγε**. Έβλεπε τους άλλους πως έμπαιναν χωρίς πρόβλημα μα όταν εκείνος επιχείρησε να μπει **η πόρτα δεν άνοιγε**. Δοκίμασε διάφορα κόλπα, «μήπως δεν ανοίγει σε Αλβανούς;», σκέφτηκε. Πώς δεν το είχε σκεφτεί νωρίτερα, θ' ακολουθήσει κάποιον απ' αυτούς που έμπαιναν. Σωτήρας του, μία πάρα πολύ χοντρή κυρία που δεν μπορούσε να μπει αν δεν άνοιγαν διάπλατα οι πόρτες του σουπερμάρκετ. Την πλησιάσε πολύ κι όταν είδε την πόρτα ν' ανοίγει την έσπρωξε σχεδόν. Μπήκε.
- Ενώ ήμασταν στην καφετέρια, κοντά στο ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, ρώτησα τον ιδιοκτήτη αν μπορούσε να μου βρει κάποιο βιβλίο να μάθω ελληνικά. Τον ρώτησα κι αν μπορούσα να δουλέψω εκεί, να βγάλω μερικά λεφτά για ν' αγοράσω το βιβλίο. Στο μεταξύ στην τηλεόραση έδειχνε εικόνες από τον πόλεμο στο Ιράκ. Φωνές ακούστηκαν κι ο ιδιοκτήτης της καφετέριας έπιασε από το μπράτσο το παιδί του σεξ. Το τράβηξε πίσω από τη λευκή πόρτα που έγραφε «toilette». Σ' ένα λεπτό βγήκαν πάλι έξω κι ο ιδιοκτήτης με μία χειρονομία μας έδιωξε. Όταν βγήκαμε ρωτήσαμε το παιδί τι είχε γίνει. «Δεν κατούρησα καλά» απάντησε. Ούρα είχαν κυλήσει πάνω στο πλαστικό της λεκάνης κι ο ιδιοκτήτης έβαλε το παιδί να τα σκουπίσει. «Ούτε να κατουρήσουμε δεν ξέρουμε πια εμείς οι Αλβανοί», ακούστηκε η φωνή του Τζεμάλ «γαμώ τον κομμουνισμό».

Δουλειά, δουλειά, δουλειά & 14

- Στην ξενιτιά δεν πας για να κάνεις το μάγκα, αλλά για να μαζέψεις φράγκα.
- Θα κάνεις δυο και τρεις δουλειές
- Ανασφάλιστος θα ρίξεις το μεροκάματο των ντόπιων
- Θα γίνεις απεργοσπάστης
- Θα στήνεσαι από τα χαράματα στην πλατεία Ομονοίας
- Θα κατοικείς σε τρώγλες δέκα, δεκαπέντε, είκοσι άτομα μαζί.
- Θα μυρίζεις ιδρώτα σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου
- Θα μετράς τα λεφτά σου

Μετά το επεισόδιο στην καφετέρια πήγαμε να πάρουμε το λεωφορείο για την Ηγουμενίτσα για να βρούμε εκεί δουλειά. Περιμένοντας στη στάση ανοίξαμε κουβέντα για τ' αυτοκίνητα, έτσι μάθαμε την ιστορία του Τζεμάλ. Δούλεψε ένα χρόνο ως οδηγός στο όχημα του Σκατού, στο κίτρινο αυτοκίνητο όπως το έλεγαν που είχε να κάνει με την αποχέτευση.

Η γενιά της λάντζας & 15

- Η πρώτη γενιά των μεταναστών είναι η γενιά της λάντζας, γιατί γι' αυτήν όλες οι δουλειές είναι καλές αρκεί το στομάχι να γεμίζει και να μένει κάτι στην άκρη.
- Είναι η γενιά που μιλά σπαστά τη γλώσσα ή δεν μιλά καθόλου
- Εκείνη που τρέμει την αστυνομία και το βλέμμα του εργοδότη
- Που καταναλώνει τη μοναξιά και τη σιωπή
- Μαζεύει την άρνηση των ντόπιων, την περιφρόνηση
- Γι' αυτήν δεν υπάρχουν διακοπές, δεν υπάρχουν γιορτές
- Υπάρχει τ' όνειρο της επιστροφής αγκαλιά με το όνειρο της παραμονής
- Ο Τζεμάλ, οδηγός του Οχήματος του Σκατού, γνώρισε την Άλμπα. Την ερωτεύτηκε τρελά και τον ερωτεύτηκε το ίδιο. Ήταν κόρη υψηλού αξιωματούχου του στρατού, πήγαινε στην τελευταία τάξη του Λυκείου. Εκείνη έκανε κοπάνες από το σχολείο, εκείνος έκανε κοπάνες από τη δουλειά και συναντιόντουσαν στην περιφέρεια. Πήγαιναν με το Όχημα του Σκατού, έκαναν έρωτα στα χωράφια, κάποιες φορές και μέσα στ' όχημα. Μία φορά είχε πλημμυρίσει σκατά το κτίριο της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, είχε φρακάρει η αποχέτευση, περίμεναν κι έναν υψηλό επισκέπτη από τα Τίρανα... Ο Τζεμάλ άφαντος. Όταν τον βρήκαν τη γλίτωσε με μία βαριά επίπληξη.
- Όμως σε λιγότερο από μία εβδομάδα, ο πατέρας τη Άλμπα αυτοκτόνησε με τη ρετσινιά του προδότη του κόμματος.

Πνίγοντας τη μοναξιά σ' ένα sex cinema & 16

- Ο μετανάστης φαντάζονταν πως η πόλη θα έμοιαζε μ' ένα θαυμαστό σουπερμάρκετ όπου θα μπορούσε ν' αγοράσει όνειρα, ευτυχία, ευμάρεια ακόμη και έρωτα. Όμως έχει πολλή μοναξιά. Το Σάββατο αργά, όταν σχολάει από τη δουλειά κατεβαίνει στο κέντρο και πηγαίνει σ' ένα sex cinema είναι η μοναδική του διασκέδαση.

- Μετά την αυτοκτονία του πατέρα της Άλμπα, εξόρισαν εκείνη και τη μητέρα της.
- Όταν το έμαθε ο Τζεμάλ, ήπιε πολύ κι έπειτα πήρε το όχημα και το κάρφωσε σε μία τζαμαρία. Η τζαμαρία έγινε κομμάτια, ο ίδιος τη γλίτωσε με ένα σπασμένο χέρι. Στην πρόσοψη του μαγαζιού είχε μία μεγάλη αφίσα του Εμβέρ Χότζα. Τον κάλεσαν σε απολογία με τον υπαινιγμό της σχέσης του με εχθρούς του κόμματος. Χάρη σε γνωριμίες του πατέρα του, τη γλίτωσε. Όσο για την Άλμπα τη βρήκαν νεκρή, είχε κόψει τις φλέβες της.

Οι πρώτες λέξεις & 17

- Υπάρχουν ορατά κι αόρατα σύνορα
- Η γλώσσα είναι το πρώτο αόρατο σύνορο
- **mirëmëngjes = Καλημέρα**

- Οι παρέες της φυγής είναι απρόβλεπτες, το ίδιο κι αυτοί που τις απαρτίζουν:
- Ο Τζεμάλ εξομολογήθηκε την ιστορία του.
- Εγώ έβλεπα τις πινακίδες στο δρόμο και προσπαθούσα να καταλάβω. Ο Τζεμάλ είπε: «Μα αυτοί οι Έλληνες γιατί δεν γράφουν όπως γράφει όλος ο υπόλοιπος κόσμος;»
- Οι οδηγοί είχαν κολλήσει το μάτια τους σε μία εκκλησία: «Μα δεν μοιάζουν με τζαμί;»
- Τότε το παιδί του sex φανέρωσε τις γνώσεις του: «Είναι τζαμιά που τα μετέτρεψαν σ' εκκλησίες όταν έδιωξαν τους Τούρκους από την Ελλάδα.»
- Ήρθε το λεωφορείο και μ' ένα «Albania fukara, Albania refugiat» μπήκαμε χωρίς εισιτήριο.

Θυμήσου, ξένε... & 18

- Όσο περισσότερο κατέχεις τη γλώσσα, τόσο περισσότερο σου φαίνεται πως τα κατάφερες.
- Και με το πέρασμα των ημερών, των εβδομάδων, των μηνών, εσύ αντιλαμβάνεσαι πως η γλώσσα δεν φτάνει.
- **Το θυμάσαι** στη δουλειά όταν σε πληρώνει το αφεντικό, στις επιχειρήσεις σκούπα και στις εξακριβώσεις στοιχείων, στα λεωφορεία, στα μπαρ όταν τα ντόπια κορίτσια μαθαίνουν από πού είσαι και γίνονται καπνός...
- Φτάσαμε στην Ηγουμενίτσα.
- Δεν ξέραμε τι να πρωτοθαυμάσουμε
- Τυχεροί οι Έλληνες. Η Ελλάδα σώθηκε παρά τρίχα από τον κομμουνισμό, χάρη στους Αμερικανούς, τώρα οι Έλληνες ζούσαν με τα λεφτά των Ευρωπαίων.
- Περπατώντας στην πόλη είδαμε οικοδομές που χτίζονταν.
- Είδαμε την τζαμαρία μίας καφετέριας γεμάτης νεολαίους. Το παιδί του sex σταμάτησε: «Δεν έχω δει ποτέ τόσο όμορφες κοπέλες!».

Έχεις ακαταλαβίστικο όνομα & 19

- Εσύ μαθαίνεις εύκολα τα ονόματα των ντόπιων, εκείνοι δυσκολεύονται να μάθουν το δικό σου.
- Μερικές φορές χωρίς να σε ρωτήσουν σου δίνουν ένα όνομα της επιλογής τους :«Εγώ θα σε φωνάζω Γιάννη».
- Όλα δούλευαν για το παιδί του sex.Βρεθήκαμε μπροστά σ' ένα βιντεοκλάμπ. Στο μαγαζί ήταν μόνο η πωλήτρια. Όταν μας είδε να εισβάλουμε ντυμένοι με κουρέλια, βρώμικοι, μ' αχτένιστα μαλλιά, φοβήθηκε.
- Μέσα στο βιντεοκλάμπ το παιδί του sex βρήκε το καλύτερό του, ένα ράφι γεμάτο με πορνό ταινίες.
- Όταν βγήκαμε είχε γίνει πολύ ομιλητικός, μού αφηγήθηκε την ιστορία του «κανότσε», ενός ειδικού εργαλείου που επέτρεπε να βλέπεις ξένα κανάλια εκτός απ' όσα μπορούσες να πιάσεις με την κανονική κεραία. Μού είπε και τ' όνομά του. Τον έλεγαν **Μαρεγκλέν** από τη σύνθεση των τριών ιερών ονομάτων: Μαρξ, Έγκελς και Λένιν.

Το βράδυ θα 'ρθουν τα χειρότερα & 20

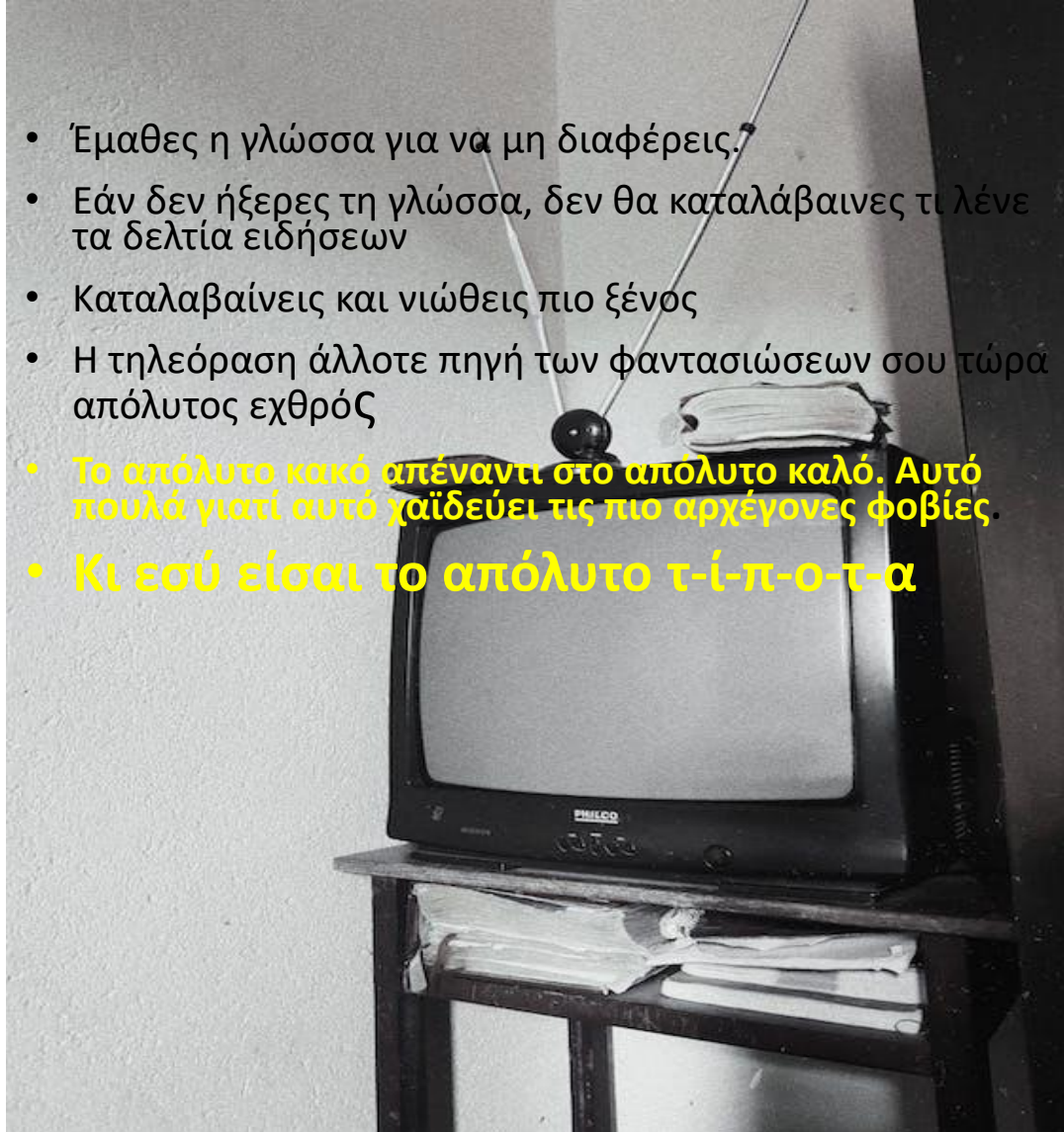
- Άλλαξες τ' όνομά σου. Έμαθες τη γλώσσα. Και όμως νιώθεις ξένος. Και το βράδυ στις ειδήσεις: «Αλβανοί βίασαν και έσφαξαν εβδομηντάχρονη», «Στυγνό έγκλημα...οι δράστες είναι πιθανότατα Αλβανοί», «Κουκουλοφόροι, πιθανότατα Αλβανοί, εισέβαλαν σε σπίτι στο Περιστέρι».
- -Ο κόμπος έφτασε στο χτένι. Επιτέλους διώξτε τους.
- Στην Ηγουμενίτσα μπήκαμε και στο σουπερμάρκετ. Λεφτά για ν' αγοράσουμε τίποτε δεν είχαμε. Περιπλανιόμαστε θαυμάζοντας την αφθονία και την ελευθερία του να μπορείς να διαλέξεις ό,τι θέλεις. Αποφασίσαμε να βγούμε αλλά όταν οι υπάλληλοι μάς είπαν να περάσουμε από τα ταμεία απαντήσαμε πως δεν είχαμε αγοράσει τίποτε. Μάς έβαλαν σε μία γωνία και μάς έψαξαν. Έπειτα μάς άφησαν να φύγουμε. Ο Τζεμάλ είχε κλέψει ένα άρωμα. Ο ένας από τους οδηγούς άρχισε να τον βρίζει. Ξεκίνησε ο καυγάς και πιο πέρα ήταν ένα περιπολικό της αστυνομίας. Όταν το είδαμε αρχίσαμε να τρέχουμε σαν τρελοί.

Ακολουθούν διαφημίσεις & 21

- Ένας θαυμαστός κόσμος που καταναλώνει από after save και γυναικεία εσώρουχα ως ακριβά αυτοκίνητα και υπηρεσίες. Κι εσύ; Σκέφτεσαι πως το παιχνίδι κάπου χαλάει. Το παιχνίδι κάπου είναι στημένο αφού με θέλουν ένοχο και θύτη χωρίς να έχω κάνει τίποτα κακό. Ο ένοχος δεν έχει δικαιώματα, μόνο υποχρεώσεις. Κύρια υποχρέωση του είναι να νιώθει πάντοτε κατώτερος.
- Κρυφτήκαμε σε μία οικοδομή. Φοβόμασταν την αστυνομία. Δαμάσαμε την πείνα μας με ένα σάντουιτς. Έκανε κρύο και δεν είχαμε που να πάμε. Επιστρέψαμε στην αποθήκη μας. Υπήρχαν κάποιοι νεοαφιχθέντες ενώ η πιο πρόσφατη πληροφορία ήταν πως κάποιοι είχαν αρχίσει να φεύγουν για την Αθήνα, σε μία μεγάλη πλατεία που αμέσως εύρισκες δουλειά...

Κάποτε θαυμαστής, τώρα όμηρος της οθόνης & 22

- Έμαθες η γλώσσα για να μη διαφέρεις.
- Εάν δεν ήξερες τη γλώσσα, δεν θα καταλάβαινες τι λένε τα δελτία ειδήσεων
- Καταλαβαίνεις και νιώθεις πιο ξένος
- Η τηλεόραση άλλοτε πηγή των φαντασιώσεων σου τώρα απόλυτος εχθρός
- Το απόλυτο κακό απέναντι στο απόλυτο καλό. Αυτό πουλά γιατί αυτό χαϊδεύει τις πιο αρχέγονες φοβίες.
- Κι εσύ είσαι το απόλυτο τ-ί-π-ο-τ-α

- Ξύπνησα κι έτρεμα σύγκορμος. Κάποιοι είχαν ανάψει φωτιά, πλησίασα. Η αποθήκη έμοιαζε με γουρουνοστάσιο. Εγώ όμως είχα ξυπνήσει με την παράξενη ιδέα να δω από κοντά ένα βιβλιοπωλείο. Πήρα παρέα μου το παιδί του sex. Πριν αρχίσουμε το ψάξιμο μπήκαμε σε μία καφετέρια. Δεν παραγγείλαμε αλλά ο σερβιτόρος μας πλησίασε σε μία στιγμή με δύο φλιτζάνια ζεστό τσάι. Ένας ηλικιωμένος κύριος μας είχε κεράσει. Τον ευχαριστήσαμε με μία χειρονομία, ακουμπήσαμε το δεξί χέρι αριστερά κοντά στην καρδιά. Αναθαρρήσαμε και αφού ήπιαμε το τσάι, βγήκαμε ξανά να ψάξουμε το βιβλιοπωλείο.

Το επάγγελμα σου είναι σκληρό & 23

- Μετανάστης, Μέτοικος, Ικέτης, Ξενιτεμένος
- Είναι σκληρό γιατί;
- Όταν ο εργοδότης σου σου δώσει το ένα δέκατο του κανονικού μισθού αυτό λέγεται έλεος
- Όταν ο αστυνομικός σε πιάνει σε βρίζει όπως θέλει και σε κρατάει στο τμήμα όσο θέλει
- Κάποιοι συμπατριώτες σου διέπραξαν ένα έγκλημα κι εσύ πρέπει να κρυφτείς από την κλούβα των επιχειρήσεων σκούπα.
- Αλλάζεις όνομα, αλλάζεις εθνικότητα και θρησκεία, προσέχεις την προφορά σου
- Είσαι νέος και γεμάτος έρωτα αλλά όταν τα ντόπια κορίτσια μαθαίνουν ότι είσαι Αλβανός, εξαφανίζονται.
- Οι ντόπιοι σε μισούν γιατί τους θυμίζεις το παρελθόν τους όταν εκείνοι ήταν φτωχοί και μετανάστευαν.
- Στο βιβλιοπωλείο βρισκόταν κάποιος πελάτης που μιλούσε γαλλικά. Έτσι πιάσαμε την κουβέντα. Μου έδειξε βιβλία του Μαρκές κι ένα του Μπόρχες. Είχα μαγευτεί ώσπου ένιωσα ένα χέρι να μου τραβάει τον γιακά και μία άγρια φωνή να με ρωτάει «Έμρι μπαμπάι»...Είδα το παιδί του sex κάτω κι έναν άλλο αστυνομικό από πάνω του να τον χτυπά με γκλόπ. Δεν μπορούσα να καταλάβω. Μας πήγαν πίσω στην αποθήκη.

Ξύνεις μνήμες & 24

- Θυμίζεις στους ντόπιους τον παρελθόντα εαυτό τους κι εκείνο το «βρωμοξένε».
- Μοιάζεις με παλιά φωτογραφία του Leon Pantoti που αποτύπωνε τα βλέμματα των ξενιτεμένων και των γηγενών. Στο φωτογραφείο του στο Σαν Φρανσίσκο φωτογράφιζε Έλληνες και Αμερικανούς από το 1914 ως το 1922.
- Τα βλέμματα της ξενιτιάς;
- Το βλέμμα της πρώτης γενιάς μεταναστών;
Βλέμμα της ορφάνιας «σε ποια πατρίδα ανήκω;». Έπειτα **βλέμμα υπερηφάνειας** όταν τα κατάφερε ή **βλέμμα αποτυχίας, θυμού και μνησικακίας** αν όχι.
- **Το βλέμμα του ντόπιου που βλέπει το μετανάστη έξω από το φακό;** Πρώτα απορία και οίκτος μετά καχυποψία κι ανησυχία «ο ξυπόλυτος του χθες θέλει να του μοιάσει».
- Γιατί μας γύρισαν πίσω; Επειδή μία ομάδα δικών μας είχε εισβάλει σε ένα μικρό μαγαζί και το είχε αδειάσει κυριολεκτικά από όλες τις κόκα κόλες και τις μπίρες που βρισκόταν εντός και εκτός ψυγείου. Ο μαγαζάτορας στεκόταν άγαλμα. Οι έμποροι είχαν τρομοκρατηθεί. Οι αστυνομικοί είχαν γίνει θηρία.
- Η αποθήκη είχε μετατραπεί σε φυλακή κι ανάμεσα μας ένας σαλεμένος Αλβανός που απειλούσε τους αστυνομικούς κι ένας μουγγός Έλληνας που τον είχαν μαζέψει οι αστυνομικοί περνώντας τον για Αλβανό επειδή δεν είχε μαζί του ταυτότητα. Μάθαμε πως ήταν Έλληνας γιατί κάποιος του έδωσε χαρτί να γράψει.

«Ακρίβυναν και οι Αλβανοί» & 25

- Η είδηση: «Οι Αλβανοί μετανάστες ζητούν μεγαλύτερα μεροκάματα»
- Η πιασάρικη λεζάντα: «Ακρίβυναν και οι Αλβανοί!»
- Η ιστορία του [Λούις Τίκα](#), ηγέτη των Ελλήνων απεργών ανθρακωρύχων στο Κολοράντο στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.
- Οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες είχαν για παιδεία τους, μία χούφτα μαντινάδες, μία εικοσαριά τραγούδια για βεντέτες, τον Ερωτόκριτο, μερικούς αμανέδες. Οι απογονοί τους προχώρησαν έγιναν Αμερικανοί πολίτες, επιχειρηματίες, πολιτικοί, καθηγητές πανεπιστημίου. Σήμερα κάποιοι απ' αυτούς ξεθάβουν τις ιστορίες των προγόνων τους.
- Ξυπνήσαμε με την ελπίδα πως η οργή των αστυνομικών θα είχε περάσει. Όλοι ασχολήθηκαν με τον μουγγό Δημήτρη που τον είχαν περάσει για Αλβανό κάτι που σήμαινε πως κι αντίστροφα ένας Αλβανός μπορούσε να περάσει για Έλληνας.
- Πεινούσαμε φρικτά κι αρχίσαμε να χτυπάμε το πόδι και να φωνάζουμε «Ντούαμ μπουκ!», «Θέλουμε ψωμί!».
- Αφού το πλήθος χόρτασε ξαφνικά άρχισε ν' ακούγεται ένα [ερωτικό τραγούδι](#).
- Σκέφτηκα εκείνη τη στιγμή «όταν οι πεινασμένοι αρχίζουν να τραγουδούν ερωτικά τραγούδια, εκείνα μοιάζουν με πολεμικά».

Ο αποδιοπομπαίος τράγος των φτωχών & 26

- Οι πλούσιοι δεν έχουν κανένα πρόβλημα μαζί σου
 - **Σε φοβούνται εκείνοι που**
 - στέλνουν το παιδί τους στο ίδιο σχολείο με το δικό σου
 - κατοικούν στην ίδια γειτονιά
 - στέκονται από τα χαράματα στην ίδια ουρά του Ι.Κ.Α.
 - διαβάζουν λίγο και βλέπουν πολλή τηλεόραση
 - ***Το παιχνίδι είναι γνωστό, οι πλούσιοι φτιάχνουν τις θεωρίες του ρατσισμού κι οι φτωχοί τις εφαρμόζουν***
- Επειδή η κατάσταση στην αποθήκη ήταν ανυπόφορη με πρωτοβουλία κάποιων οργανώθηκε κάτι σαν γενική συνέλευση. Πάρθηκε η απόφαση να σταλεί επιστολή διαμαρτυρίας στον Ο.Η.Ε. Όλοι ήταν σίγουροι πώς όταν μάθουν τα βασανά μας εκεί θα στείλουν οικονομική βοήθεια και όλα θα τελειώσουν. Συμφώνησαν όλοι. Υπήρχε μόνο ένα στυλό, δεν υπήρχε χαρτί και το πιο σοβαρό «δεν ξέραμε τη διεύθυνση του Ο.Η.Ε»
 - Θέατρο παραλόγου;

Η νεύρωση της παραμονής & 27

- Έλεγες: «Θα μαζέψω χρήματα και θα επιστρέψω στην πατρίδα μου».
- Έλεγες: «Θα μεταναστεύσω σε μια άλλη χώρα, όπου θα με πληρώνουν καλά, και θα ζήσω καλύτερα».
- Αν και συνήθως μένεις όπου αρχικά μετανάστευσες
- Ο μετανάστης μοιάζει με το δέντρο:
*τα κλαδιά του βλέπουν προς τη χώρα από
όπου έφυγε, ενώ οι ρίζες του χωνόνται όλο και
πιο βαθιά στη χώρα όπου ήρθε*

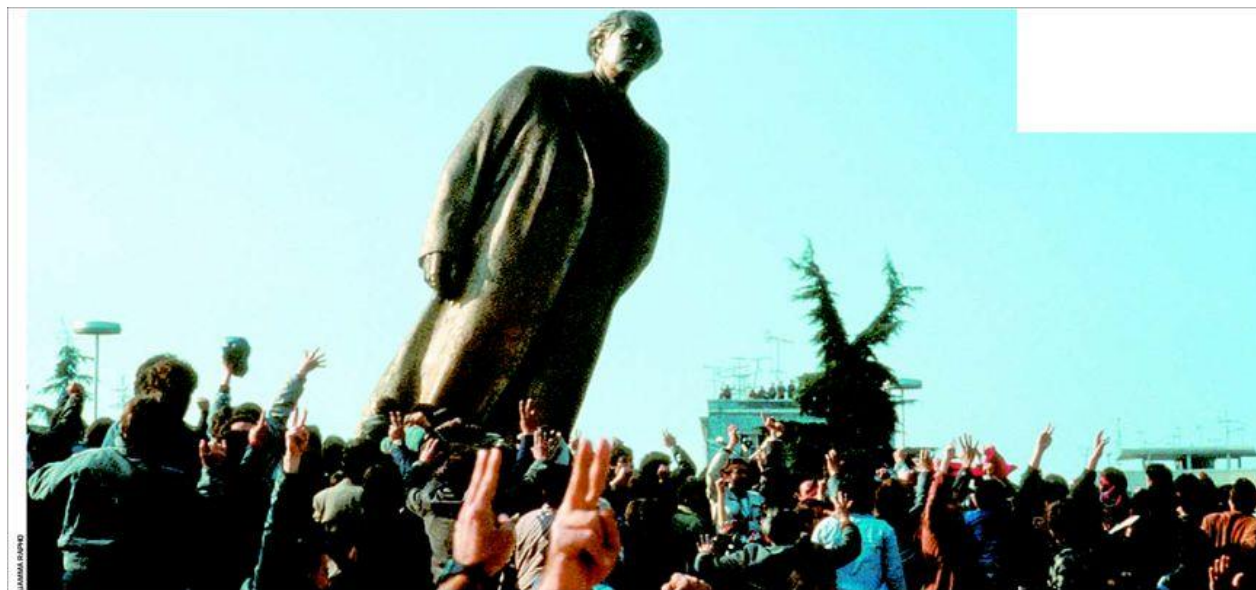
- Τα βράδια δεν μπορούσαν να κοιμηθούν, δεν υπήρχε θέση. Το παιδί του sex ανάμεσά μας στην αποθήκη βρήκε κάποιους που είχαν μαχαίρια κι ο ένας είχε και πιστόλι. Εκείνοι οι τύποι είχαν αρχίσει να κάνουν κουμάντο. Έλεγαν ότι μπορούσαν έναντι αμοιβής να βοηθήσουν όποιον ήθελε να αποδράσει. Έπαιρναν λεκ, δολάρια ή δραχμές. Στο τέλος εκείνης της μέρας ήρθε ένας ηλικιωμένος ιερέας που μας είπε πως την άλλη μέρα θα μας έπαιρναν λεωφορεία και θα μας σκόρπιζαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας.

Το παιδί σου δε μιλά σπαστά ελληνικά & 28

- Ξενιτιά=Δίχτυ
- Μαθαίνεις τη γλώσσα, τα ήθη των ντόπιων
- ΑΛΛΑΖΕΙΣ
- ΕΔΩ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΟΥ
- Δεν μιλά σπαστά τα ελληνικά
- Δεν κρύβεται
- Δεν υπομένει προσβολές
- Για το παιδί σου δεν υπάρχει άλλη πατρίδα, πατρίδα του είναι αυτή εδώ, αυτό το μέρος που εσύ το έφερες.
- Την επόμενη μέρα μάς συγκέντρωσαν στο γήπεδο, καθίσαμε στα σκαλιά κι όποιος άκουγε τ' όνομά του έπρεπε ν' ανέβει στο λεωφορείο για τον προορισμό του, σπίτι και δουλειά.
- Οι υπόλοιποι επιστρέψαμε στην αποθήκη, μάς μοίρασαν πάλι φραντζόλες με τη μέθοδο «πέταγμα στα κουτουρού» κι ώσπου να κοιμηθούμε συγκεντρωθήκαμε σε μικρές παρέες. Εκείνο το βράδυ άκουσα την πιο αστεία ιστορία, την ιστορία της πορδής της ξαδέλφης: Μόλις πέθανε ο σύντροφος Ενβέρ, η σωρός του εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα. Όλη η Αλβανία μετακινήθηκε στα Τίρανα για το ίστατο «Αντίο». Ανάμεσά τους και η ξαδέλφη του οδηγού που είχε την ατυχία όταν γονάτισε μπροστά στον τάφο του Ηγέτη να της ξεφύγει μία ηχηρή πορδή! Δύο πήγαν κι ανέφεραν το γεγονός στο γραμματέα της κομματικής οργάνωσης. Εκείνος πυρ και μανία βρήκε στο βιογραφικό της πως ο παππούς του συζύγου της είχε καταδικαστεί ως ορκισμένος εχθρός του κόμματος το 1948. Αποτέλεσμα, για μία πορδή, η ξαδέλφη εξορίστηκε σ' ένα χωρίο προκειμένου εκεί να μάθει τη σωστή αγάπη για τον Αιώνιο Ηγέτη!

20 Φεβρουαρίου 1991: Φαιτητές γκρεμίζουν το άγαλμα του Χότζα στα Τίρανα

Όταν δεν προκαλεί πια τον οίκτο & 29

- **Εσύ:** ενοχές και τύψεις, νοσταλγία για την πατρίδα, μαζεύεις χρήματα με την ελπίδα της επιστροφής.
- **Το παιδί σου:** έχει για πατρίδα αυτή εδώ, ντρέπεται κάποιες φορές που εσύ μιλάς σπαστά ελληνικά, θέλει να του δώσουν αυτό που δικαιούται.
- Αν η χώρα αυτή το απορρίψει; Τότε δεν έχει μία ταυτότητα-νοσταλγία αλλά μία ταυτότητα-γκέτο.

- Ξύπνησα σχεδόν μεσημέρι. Οι αστυνομικοί ήταν ήρεμοι κι ο βρόμικος χώρος κοντά στην αποθήκη καθαρός. Μάς έδωσαν κανονικό μεσημεριανό, μίση φραντζόλα ψωμί και κασέρι. Εικασίες και φήμες κυκλοφορούσαν διάφορες, η πιο ισχυρή ήταν πως θα μας στρατολογούσαν για τον πόλεμο στο Ιράκ. Την προηγούμενη μέρα με τα σπαστά αγγλικά μου είχα γνωρίσει έναν αστυνομικό, που ήξερε λιγότερα αγγλικά από εμένα, τον Παύλο. Σήμερα βρεθήκαμε ξανά, με ρώτησε γιατί ήρθα, εάν ήθελα να βρω μία δουλειά στην Ελλάδα. Απάντησα πως, ναι, θέλω να βρω μία δουλειά και να σπουδάσω στο Πανεπιστήμιο ιστορία ή φιλοσοφία. Στη ροή του λόγου μου αποκάλυψα πως ήξερα γαλλικά και ιταλικά. Ο Παύλος μού είπε να προχωρήσουμε μαζί και με πήγε κοντά σ' έναν αστυνομικό που φαίνονταν να έχει ανώτερη θέση από τους άλλους. Κάτι του είπε ενώ οι υπόλοιποι με κοίταζαν με βλέμματα ειρωνικά. Τίποτε δεν έγινε. Γυρίζοντας πίσω μου εξήγησε πως ο ίδιος δεν ήταν αστυνομικός σαν τους συναδέλφους του και πως θα πήγαινε να δουλέψει στο αεροδρόμιο. Σαν να ήθελε να μου πει πως οι αστυνομικοί του αεροδρομίου ήταν διαφορετικοί από αυτούς εδώ.

Η μνήμη του μέτοικου & 30

- Ο μέτοικος είναι αναγκασμένος να συνδιαλέγεται με τη μνήμη και το παρελθόν του.
- Επιλέγει
- Ή τη λήθη ως στρατηγική επιβίωσης
- Ή μετατρέπει τη **μνήμη** σε **σεντούκι** όπου διαφυλάττει το σταματημένο ρολόι της προηγούμενης ζωής του
- Άλλοι δεν είναι ούτε αιχμάλωτοι της μνήμης ούτε και τη διαγράφουν. Τη χρησιμοποιούν ως **εφαλτήριο** που βοηθά να ζήσουν την αλλαγή με περισσότερη ειλικρίνεια και εντιμότητα.

- **«Στο δρόμο μου συνάντησα τον πόνο που με σπρώχνει πάντα πιο μπροστά»**

Στίχοι τραγουδιού των μεταναστών της Μασσαλίας από το [ντοκιμαντέρ, Μασσαλία, Μακρινή κόρη.](#)

*«Ήρθε ο πρέσβης, ήρθε ο πρέσβης» άκουσα φωνές στα Αλβανικά. Ήταν ένας δημοσιογράφος από την Αθήνα που είχε έρθει να καταγράψει με την κάμερά του την κάθοδο των Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα. Ζήτησε κάποιον να μιλάει αγγλικά, με σύστησαν. Πιάσαμε κουβέντα, ήξερε και τον Κανταρέ. «Θέλεις να έρθεις στην Αθήνα μαζί μου;» μου είπε. Μου φαινόταν σαν όνειρο. Οι αστυνομικοί όμως δεν του έδιναν την άδεια. Μετά από συνεννοήσεις με έβαλε στο φορτηγό, σε θέση που να μη φαίνομαι, με σκέπασαν και με μία κουβέρτα. Το φορτηγό άρχισε να κινείται. Συνειδητοποιώ πως αυτή ήταν η δεύτερη απόδρασή μου, αυτή τη φορά από την αποθήκη στους Φιλιάτες, **22 Ιανουαρίου 1991.***

Κάπως έτσι άρχισε η ζωή μου στην Ελλάδα.